

23. April 1845 og Næringsloven af 1857 særlige Regler for Forhandling af Landvæsenprodukter, disse tagne i meget udvidet Forstand, idet de omfatte alle Naturelprodukter af Landbrug, Kreaturhold, Havedyrkning og Fiskeri samt alle Slags Skov-effekter og Tørv, selv om de have modtaget nogen Bearbejdelse, naar den ikke ligger udenfor Grænserne af Landbo- og Husfid. Under saadanne bearbejdede Varer falde saaledes Smør, Ost, Gær, Hamp, saltet og røget Kød, Flæsk eller Fisk, Kalk, Tag- og Mursten samt almindelige Pottemagerarbejder, medens de vigtigste ikke bearbejdede Produkter af større Art jo ere Mælk, Flæsk eller Fisk, Grøntsager og Frugt samt Blomster.

Disse for Landvæsenprodukter gældende Undtagelsesbestemmelser ere givne under ganske andre Samfundsforhold baade paa Land og i By, end der nu findes, idet specielt Erhvervsforholdene siden 1845 ere totalt forandrede. Medens saaledes Landboerne vistnok i sin Tid havde ikke ringe Interesse i disse Bestemmelser, turde Forholdene nu være saa forandrede paa Landet med Hensyn til Afsætningsforhold, særlig paa Grund af Andelsvæsenets Udvikling og de talrige handlende, der efterhaanden have nedsat sig paa Landet, at Opretholdelsen af disse Undtagelsesbestemmelser neppe har nogen nævneværdig Betydning for den egentlige Landbostand, naar blot Reglerne om Torve og Markeder opretholdes. Endvidere have Forholdene i Købstæderne, hvad Butikshandelen angaar, været Genstand for en saa rivende Udvikling i den sidste Menneskealder, særlig i København og paa Frederiksberg samt i de større Provinsbyer, at der af Hensyn til Byernes Forsyning med Landvæsenprodukter ikke kan skønnes at være nogen som helst Anledning til at opretholde de paa-gældende Undtagelsesbestemmelser. Derimod taler Hensynet til Byernes bosiddende og skatteydende næringsdrivende i høj Grad for at ophæve Undtagelsesbestemmelser, der i saa høj Grad genere disse næringsdrivende. En ikke ringe Del af disse, som ved Startning af deres Forretning have haft Udgifter til Borgerskab og andre Etableringsomkostninger, og som aarlig maa tilsvare betydelige Beløb i Husleje, Skatter, Folkeløn o. s. v., skades i høj Grad i deres Næring ved den omløbende Handel med Landvæsenprodukter. Men dertil kommer, at denne Omløben paa Gader og Stræder og i Husene med de vigtigste Livsfornødenheder er i den skarpeste Modstrid med hele den hygiejniske Stræben i det moderne Samfund, med mange af de Regler, som Sundheds-, Politi- og andre Vedtægter overalt have indført for at betrygge Befolkningens, særlig ogsaa den opvoksende Slægts Sundhed.

Forhandling af Fødevarer paa Gader eller rundt om i Husene foregaar under meget uheldige Forhold, og dertil kommer, at en ikke ringe Del af saadanne Varer er af en meget daarlig Kvalitet, ja, sikkert ofte, som ved Frugt, af en saadan Art, at Nydelsen er skadelig for Helbredet. Det maa i saa Henseende erindres, at det Publikum, der forsyner sig gennem Gadehandelen, til Dels hører til den mest ubemidlede Del af Befolkningen, der saaledes ofte kommer til at købe en Del Næringsmidler til en tilsyneladende billig, men i Virkeligheden efter deres Kvalitet alt for dyr Pris. Dertil kommer endvidere, at en ikke ringe Del af denne Omløben med Varer sker ved Børn, for hvis Udvikling saadan Virksomhed sikkert i mange Tilfælde er mindre heldig, saaledes f. Eks. med Hensyn til Mælkedregene. Omløben med Varer i Husene giver ogsaa jævnlig Adgang til Uorden i disse, paa Trappegange og andre Steder, forstyrrer Beboerne med den evige Kimen paa Dørene o. s. v., hvorhos den i ikke faa Tilfælde er Skalkeskjul for Tiggeri og giver Anledning til Lejligheds-tyveri o. l.

Undertegnede Foreninger, der ere traadte sammen i Udvalg for at drøfte Midlerne imod den stadig tiltagende Gade- og Hushandel, tillade os da herved at henvende os til den høje Lovgivningsmagt med ærbødigt Andragende om, at de for Handel med Landvæsenprodukter gældende Undtagelsesbestemmelser maa blive ophævede og denne Handel blive ligestillet med anden Handel. Hensynet til de skatteydende og fast bosiddende næringsdrivendes Tarv og de ovenfor fremhævede andre Hensyn bør formentlig føre til i størst muligt Omfang at henvise Handelen til Butikker eller andre faste Forretningslokaler, hvormed det offentlige kan føre det fornødne Tilsyn.

Bestemmelserne i Næringsloven om „ringe Handel“ og om Frihandel ville formentlig, selv naar de ovennævnte Undtagelsesbestemmelser ophæves, aabne største Delen af de nu med Omløben med Varer beskæftigede, i Byer bosatte Personer, for